

MUTFAK MOBİLYASI AKSESUAR VE DONANIM SİSTEMLERİNİN SEÇİMİNDE ÖNEMLİ KRİTERLER VE TREND PROJE UYGULAMALARI

Işıl İÇEN¹ Tuncer DİLİK^{2*} Ahmet KURTOĞLU³

¹HAFELE Mobilya ve Mimari Donanımlar San. ve Tic. A.Ş. 34776, İstanbul, TÜRKİYE
isil.icen@hafele.com.tr

^{2*} İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, 34473, İstanbul, TÜRKİYE
tuncerd@istanbul.edu.tr

³ Doğu Üniversitesi, Sanat Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, 34722, İstanbul, TÜRKİYE
akurtoğlu@dogus.edu.tr

Özet

Bu bildiride, bir konutun kalbi olarak bilinen mutfağın, mevcut teknolojik, ekonomik ve sosyo kültürel değişimlere paralel olarak şekillenmesinde en önemli paya sahip olan aksesuar ve donanımların tespiti ve seçimi incelenmiştir. Bu kapsamda, dünya mutfak trendleri çerçevesinde geliştirilen konut projelerindeki mutfak uygulamaları, tercih edilen aksesuar ve donanım sistemleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Günümüzde oturma odasından sonra, evde en çok vakit geçirilen alanlar olarak kabul edilmekte olan mutfaklar, fonksiyonel özellikleri teknik, ekonomik ve sosyo kültürel beklentiler gözetilerek planlanmış doğru proje uygulamaları ile kullanıcılara konfor, zaman ve çalışma kolaylığın sağlamaktadır. Çağdaş yaşamın getirdiği az zamanda çok iş yapma gereği, konutta alanların küçülmesi, özellikle büyük kentlerde konutlardaki kullanım alanlarının daha verimli kullanılabilmesi, mutfaklarda kullanım verimini arttıracak aksesuar çözümlerinin geliştirilmesini ve sürekli yenilenen bir yapıya kavuşmasına olanak sağlamıştır. Ayrıca mutfakların, günümüzde yemek hazırlama, saklama, pişirme alanı olmanın dışına çıkarak, yeri geldiğinde yemek masası, oturma grubu, TV köşesi gibi alanlar ilave edilerek gerek bir yaşam alanı gerekse misafirlerin ağırlandığı mekanlar olarak ta yer almakta olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, mutfak mobilyasında işlevselliğin yanı sıra, konfor, şıklık, benzersizlik ve imaj gibi kavramları ön plana çıkartabilecek aksesuar ve donanımların mutfaklarda ihtiyaç haline geldiği gözlemlenmektedir. Dünya mutfak trendleri göz önüne alındığında kullanıcıların mutfakta, işlevsellik, konfor, şıklık, güvenlik, imaj ve ekonomiklik gibi diğer özellikleri bir arada görmek istedikleri görülmektedir. Buna paralel olarak ta mutfak mobilyası üreticilerinin de bu beklentileri karşılayacak özgün mutfak tasarımları geliştirmekte oldukları görülmektedir. Bu amaçla, hazırlanan proje uygulamalarında mutfak mobilyasına yönelik aksesuar ve donanım sistemlerinin seçiminde önemli hususların; Konut tipi, Kullanıcı özellikleri, Bütçe, Tasarım ve stil, Renk olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Proje uygulama başarısındaki ön koşulun da, projede belirtilen üretim şartnamelerine uygun olarak malzeme, aksesuar vb. ürünlerin tespiti ve seçimi olduğu görülmektedir. Günümüz konut trendleri incelendiğinde ise, her alanın günlük yaşam gereksinimlerinin karşılanacak şekilde tasarlandığı, genellikle micro smart house tipi küçük metrekarelere sahip konut projelerinin tercih edilmesi şeklinde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu tip projelerdeki en önemli hususunda, ayrı bir uzmanlık alanı olarak söyleyebileceğimiz projeye uygun aksesuar ve donanımları seçmek olduğu ve ülkemizin bu alandaki proje uygulamalarına yönelik kalifiye eleman kapasitesinin oldukça yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mutfak mobilyası, mutfak aksesuarları, mutfak donanımları, mutfak trendleri, mutfak proje uygulamaları.

KITCHEN FURNITURE ACCESORIES AND HARDWARE SPECIFICATION CRITERIONS AND TREND PROJECT APPLICATIONS

Işıl İÇEN¹ Tuncer DİLİK^{2*} Ahmet KURTOĞLU³

¹HAFELE Mobilya ve Mimari Donanımlar San. ve Tic. A.Ş. 34776, İstanbul, TÜRKİYE
isil.icen@hafele.com.tr

^{2*} İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, 34473, İstanbul, TÜRKİYE
tuncerd@istanbul.edu.tr

³ Doğuş Üniversitesi, Sanat Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, 34722, İstanbul, TÜRKİYE
akurtoglu@dogus.edu.tr

Abstract

In this study, the specification and selection of accessories and equipment, which is known as the heart of a home and which has the most important share in shaping the existing technological, economic and socio-cultural changes, has been viewed. In this context, kitchen applications in housing projects developed around the world culinary trends have been evaluated through preferred accessory and hardware systems.

Today, kitchen is the most time-consuming place in the house after the living room. kitchens, which are considered as the most time-consuming areas in the home after the living room, If the correct kitchen planing, correct specification of accesories and correct project applications ,provide comfort, time and ease to the users. The contemporary life requires a lot of work in a short time. The area of use in the house is getting smaller, especially in the big cities. The use areas of kitchens can be used with various hardware and accessories with maximum efficiency. It is also seen that the kitchens now take place as

places where guests can be accommodated by adding a space such as a dining table, a seating group, a TV corner and a living area when the place is out of being a food preparation. Nevertheless, it has been observed that kitchen furniture has become a necessity in kitchens for accessories and equipment that can bring out concepts such as comfort, elegance, uniqueness and image as well as functionality. When considering the world culinary trends, it is seen that users want to see other features like kitchen, functionality, comfort, elegance, security, image and economy together. In parallel, it seems that manufacturers of kitchen furniture are also developing original kitchen designs that meet these expectations. To this end following are important points in the selection of accessories and hardware systems for kitchen furniture; Housing Type, User Fetaures Budget, Design and Style, Color To this end following are important points in the selection of accessories and hardware systems for kitchen furniture. Prerequisite for the success of the project applications is that the material, accessories, etc., are produced in accordance with the product specifications specified in the project and correct products can be said to be the detection and selection. When we look at today's housing trends, we can say that micro-residential housing projects have small areas and become more popular every day.

Evaluating each area in the most productive way requires a specialization in such projects and the qualification capacity for these project implementations is low in our country.

Keywords: Kitchen furniture, kitchen accesories, kitchen hardware, kitchen trends, kitchen project applications.

GİRİŞ

Günümüzde sektörel gelişmelerde sürdürülebilirliğin sağlanması bilindiği gibi, öncelikli olarak global gelişmelerin ve sektördeki yansımalarının takibini zorunlu kılmaktadır (Kurtoğlu ve Dilik, 2016). Türkiye mobilya sektörünün dünyadaki gelişmelere paralel olarak trendleri yakalama ve keşfi yolunda dikkate değer çaba içinde olduğu da görülmektedir. Nitekim, son yıllarda mobilya dünyasının önemli merkezlerinde gerçekleştirilen uluslararası mobilya trendlerinin sergilendiği trend works ve inovasyon fuarlarına ev sahipliği yapmaktadır.

Diğer taraftan, genel olarak trendlerin etkisinin hemen her alanda öncelikle malzeme ve aksesuar tercihleri üzerinde kendini gösterdiği bilinmektedir. Bu çerçevede, bir konutun kalbi olarak bilinen mutfağın, mevcut teknolojik, ekonomik ve sosyo kültürel değişimlere paralel olarak şekillenmesinde en önemli paya sahip olan aksesuar ve donanımların tespiti ve seçimi incelenmiştir. Bu kapsamda, konut projelerindeki mutfak uygulamaları, tercih edilen aksesuar ve donanım sistemleri üzerinden değerlendirilmiştir. (Kurtoğlu ve Dilik, 2016; Dilik, 2017).

1. MUTFAKLARIN TEMEL FONKSİYONLARI VE MUTFAKTAKİ İHTİYAÇLAR HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Teknolojik gelişmeye ve sosyokültürel yapıdaki değişimler paralel olarak konuttaki rolünü kullanıcıların sadece yemek hazırlama, pişirme ve saklama fonksiyonlarının sınırları içinde kalmadan, kullanıcıların, her alanı en uygun kullanım alanı olarak değerlendirilmiş, konforlu, güvenli, bütünsel bir yaklaşım ile tasarlanmış mutfaklar ve yaşam alanlarına sahip olma isteklerine yönelik geliştirilen mutfak gereksinimlerinin her geçen gün arttığı görülmektedir (Uçar, 2016).

Mutfaktaki bu ihtiyaçları karşılayabilmek için geliştirilen aksesuar ve donanımlar sayesinde kullanıcılara konforlu alanlar hazırlanabilmektedir. Konut mutfağından beklentilerin günümüzde artmış olması metropollerde minimum alanı maksimum seviyede fonksiyon ile değerlendirebilme ihtiyacını doğururken, kırsal bölgelerde mutfağın daha bir yemek odası kavramı ile bütünleştiği görülmektedir. Örneğin kırsal bölgede yer alan bir proje mutfağında yemek masası ve belki yemek odası takımı mutfağın içine adapte edilebilirken, metropoldeki bir mutfak için çekmece içinden çıkabilen açılır yemek masası konut kullanıcısının ihtiyacını karşılayabilmektedir (Kurtoğlu ve Dilik, 2017).

Global dünyada gelişen teknoloji ile birlikte değişen yaşam alanlarındaki ihtiyaçlar incelendiğinde mutfaktaki ihtiyaçları aşağıdaki başlıklar altında değerlendirebiliriz (Tablo1.);

Tablo 1: Mutfaktaki ihtiyaçlar ve çözüm önerileri

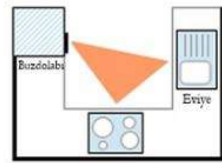
İHTİYAÇLAR	UYGUN DONANIM VE ÇÖZÜM ÖRNEKLERİ
<i>Ambians Aydınlatma (Prestij, Farklılaşma)</i>	<i>Sensörlü veya uzaktan kumandalı LED aydınlatmalar</i>
<i>Bütçeye Uygun Çözümler</i>	<i>Stil, renk ve bütçe ile uyumlu aksesuar ve donanım seçimi</i>
<i>Çalışma Konforu (Sessiz, Kolay, vs.)</i>	<i>Yavaşlatma fonksiyonu olan ray, menteşe, makas, kayar sistemler..vb.</i>
<i>Dolap/Çekmece İçi Aydınlatma</i>	<i>Sensörlü LED aydınlatmalar</i>
<i>Farklılaşma</i>	<i>Elektronik kontrollü donanımlar, uzaktan kumanda ile açılan makas, kapak sistemleri, kulplar..vb</i>
<i>Geniş Hareket Alanı</i>	<i>Açılır masa sistemleri,</i>

Kolay Depolama	Raylı çekmeceler, tezgah altı, boy, yarım boy kiler sistemleri..vb
Kolay Erişim	Yüksek raflar için asansörlü sistemler, raylı kiler sistemleri..vb
Müzik Dinlemek-Şarj - Priz	Bluetooth'lu ses sistemleri, USB'li prizler
Stil / Renk Uyumu	Stil,renkve bütçe ile uyumlu aksesuar ve donanım seçimi
Tezgah Aydınlatma	Sensörlü veya uzaktan kumandalı LED aydınlatmalar
TV İzlemek	Kumandalı veya manuel kontrollü TV Liftler, TV askı elemanları
Verimli Alan/Hacim Kullanımı	Kör alanlar için köşe kiler sistemleri
Yemek Hazırlama	EK tezgah alanları
Yemek Pişirme	Piştirme yapılan alanda şişelik ve sos depolama amaçlı kilerler
Yemek Yeme	Açılabilir veya alçalıp yükselebilen masa donanımları
Yıkama / Temizleme	Eviye donanımları

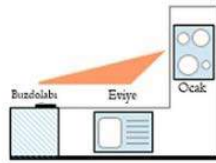
Konut mutfağında mutfak mobilyasının uygun yükseklik, genişlik, derinlik ve uygun yerleştirme boşluklarının boyutlarını tarif eden, mutfak donatım elemanları için boyutların düzenlenmesi ile ilgili ulusal ve uluslararası birçok standart bulunmaktadır (TS EN 14749, 2016; TS EN 1116, 2018).

Proje mutfaklarında; özellikle maliyet kaygısı ile yapılan mutfaklarda, yıkama-hazırlama-depolama çalışma üçgenine bağlı kalınmadan, içinde bir sistematiği olmayan tasarımlar ve buna bağlı aksesuar donanımları konuttaki kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamaması çoğunlukla kullanıcıları yeni bir mutfak yaptırma ihtiyacına sevk edebilmekte. Bu durum birçok projede kullanıcıların projedeki mutfağı eve giriş yapmadan veya kısa bir süre sonra değiştirme ihtiyacını doğurmaktadır (Sevilmiş, 2017).

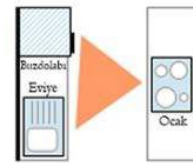
İnovatif donanımlara sahip mutfakların, kullanıcının tüm ihtiyaçlarını karşılaması sayesinde kullanıcılar konutu satın aldıktan sonra herhangi bir değişiklik yapmadan konuta yerleşebilmekte, proje sahibi müteahhitler de projelerinde farklılaşıp daha hızlı konut satışı olarak fayda sağlayabilmektedir. Bu da ancak, doğru planlanıp tasarlanmış bir mutfak ve içerisinde tüm ihtiyaçlara cevap verebilen donanımların yerleştirilmesi ile mümkün olabilecek bir çalışmadır.

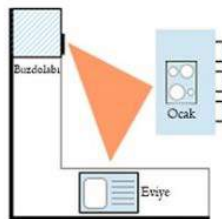
U biçimli Mutfak

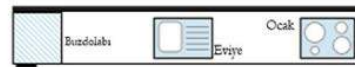
L biçimli Mutfak

Paralel Mutfak

Ada Mutfak

Tek tezgah

Şekil1: Mutfakta çalışma üçgeni (Sevilmiş, 2017)

2. MUTFAK TİPLERİ VE PROJELERDE YER ALAN MUTFAK AKSESUARLARI TİPLERİNİN BELİRLENMESİ İÇİN TEMEL ESASLAR

Çalışma kapsamında incelenen konut mutfuğu için aksesuar ve donanımlarının belirlenmesinde önemli hususlar aşağıdaki gibi belirtilebilir;

- 1- Konut tipi,
- 2- Kullanıcı özellikleri,
- 3- Bütçe,
- 4- Tasarım ve stil,
- 5- Renk

Bu etkenleri esas alarak yapılacak aksesuar ve donanım seçimleri, kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayabilecek özellikleri de beraberinde getirecektir (Şekil 2, 3, 4 ve 5), (Bozbaş, 2001; Kurtoğlu ve Dilik, 2017, EurocucinaTrend report, 2018/2019).

Konut tipi olarak değerlendirdiğimizde, konutun villa veya apartman dairesi olması konuttaki depolama alanlarını doğrudan etkileyen etkenlerden bir tanesidir.

Kullanıcı özelliklerini ele aldığımızda, örneğin konutta yaşayacak bir aile ise tek başına bekar yaşayan bir kişinin ihtiyaç duyacağı mutfak aletlerinden daha fazlasına sahip olacağı için depolama alanı farklılık gösterecektir.

Bu konu için bir diğer örnek, ülkemizde coğrafi bölgelere göre de kullanıcı ihtiyaçları farklılık gösterebilmektedir, örneğin yemek kültürü ve bu yemekleri pişirebilmek için gerekli araç gereçler de mutfak tasarımı ve aksesuar yerleşimini önemli ölçüde etkilen etkenlerden bir tanesidir.

Bütçe, her geçen gün inovatif ürünler ile gelişen aksesuar ve donanım sistemleri ile bu durum geçmiş dönemlerde mobilya içindeki payı %10'ların altında bir orana sahip olan aksesuar maliyeti, bu sayede pastadan daha büyük pay alarak, %35-40'lara çıktığı görülmektedir. Konut satış fiyatından hizalanmış aksesuar ve donanım maliyeti doğru aksesuar seçimi için kılavuz niteliği taşıyan önemli bir bilgi kaynağıdır.

Tasarım ve Stil, tasarım ve stil bütünlüğünü koruyan aksesuarlar ile şıklık ve benzersizliği yakalamak mümkün olabilmektedir. Örneğin modern tasarımlı bir mutfak mobilyasında yine benzer çizgileri yakalayabilen modern bir kulp ile şıklık sağlanabilmektedir.

Renk, renk bütünlüğünün kabin içi ve yüzeyde görülen tüm aksesuarlarda sağlanabiliyor olması, tasarım ve stil bütünlüğünü korunması ve bu şekilde şıklık ve benzersizliği yakalamak mümkün olabilmektedir. Örneğin modern tasarımlı parlak krom kulpların kullanıldığı bir mutfakta bütünlüğü sağlayabilen krom çerçeveli spotlar, yine aynı renkte tezgah arası aksesuarlar, kabin içlerinde kullanılacak olan krom çerçeveli kiler sistemleri mutfaktaki tasarım ve stil bütünlüğünü sağlamaya yarayan öğeler olacaktır.

Şekil 2: Renk bütünlüğü

Şekil 3: Açılır masa sistemleri

Şekil 4: Aydınlatmanın mobilya üzerindeki etkisi

Şekil 5: Aydınlatmanın mobilya üzerindeki etkisi

3. Konut Projesindeki L Mutfak Ait Aksesuar ve Donanım Seçimine Yönelik Örnek Bir Çalışma

Bu örnek çalışmada Kayseri bölgesinde yer alan konut için L tasarımı bir mutfak seçilmiştir. Projedeki daire özellikleri (Şekil 6 ve 7):

Konut tipi: 3+1 Apartman Dairesi

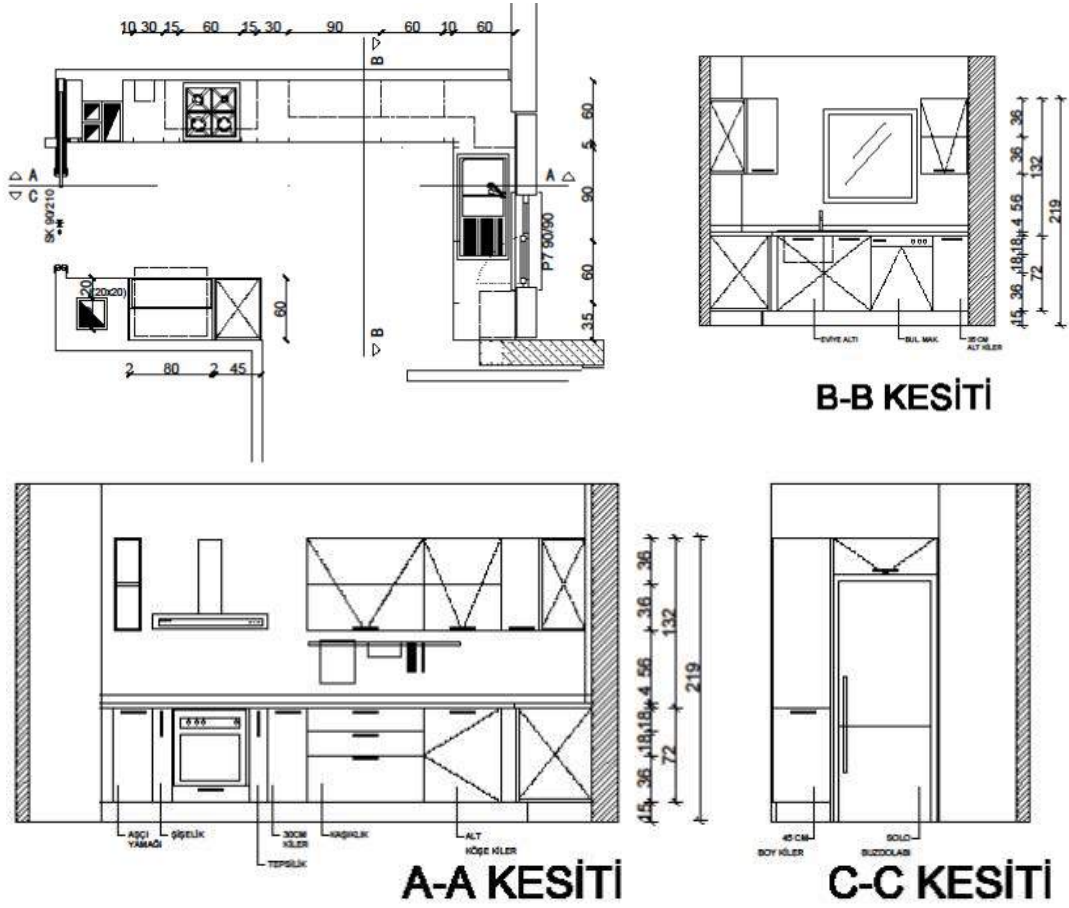
Kullanıcı özellikleri: Aile kullanımı

Bütçe: Üst Segment

Tasarım ve stil: Modern

Renk: Görünen yüzeyler: Krom, Parlak

İç donanımlar: Krom Parlak ve Beyaz

Şekil 6: Örnek mutfak planı

Şekil 7: Örnek mutfak için üç boyutlu tasarım

İncelenen örnek proje için ihtiyaçlar çerçevesinde seçilmiş uygun donanım ve çözümler Tablo 2 deki gibi belirtilebilir.

Tablo 2: Örnek proje ihtiyaçlarına uygun aksesuar ve donanımlar

İHTİYAÇLAR	UYGUN DONANIM VE ÇÖZÜMLER
<i>Ambians Aydınlatma (Prestij, Farklılaşma)</i>	<i>Sensörlü Baza ve Taç LED aydınlatmalar</i>
<i>Bütçeye Uygun Çözümler</i>	<i>Krom parlak üst segment aksesuar ailesi</i>
<i>Çalışma Konforu (Sessiz, Kolay, vs.)</i>	<i>Menteşe, Kendinden yavaşlatıcı, Makaslar: Katlanır makas sistemleri ve kendinden yavaşlatıcı, Raylar, Tam açılım ve kendinden yavaşlatıcı</i>
<i>Dolap/Çekmece İçi Aydınlatma</i>	<i>Çekmece içleri ve Boy dolap içleri sensörlü LED aydınlatmalar</i>
<i>Kolay Depolama</i>	<i>Tüm alt modüller raylı sistemler ile dışarı çıkabilmesi sağlanmıştır. Çekmece içi organizasyon sistemleri Boy Kiler Sistemi</i>
<i>Kolay Erişim</i>	<i>Tezgah Altı Köşe modül için köşe kiler sistemi Üst Köşe modül için katlanır kapak menteşe sistemi</i>
<i>Müzik Dinlemek-Şarj - Priz</i>	<i>Bluetooth'lu ses sistemleri, USB'li prizler</i>
<i>Stil / Renk Uyumu</i>	<i>Stil, renk ve bütçe ile uyumlu aksesuar ve donanım seçimi</i>
<i>Tezgah Aydınlatma</i>	<i>Sensörlü veya uzaktan kumandalı LED aydınlatmalar</i>
<i>TV İzlemek</i>	<i>Kumandalı TV Lift</i>
<i>Verimli Alan/Hacim Kullanımı</i>	<i>Kör alanlar için köşe kiler sistemleri</i>
<i>Yemek Hazırlama</i>	<i>EK tezgah alanları</i>
<i>Yemek Pişirme</i>	<i>Ocak ve fırın altı modüllerde kullanıcının yemek pişirirken en çok ihtiyaç duyabileceği yağ, sos vb. pişirme yardımcılarını kullanabileceği kiler sistemleri</i>
<i>Yıkama / Temizleme depolama</i>	<i>Eviye donanımları Eviye altı için deterjanlık ünitesi</i>

4. SONUÇLAR

Sonuç olarak, son kullanıcıların, konforlu, işlevsel ve şık mutfaklara sahip olmak için ancak belirli şartları yerine getirmekle sağlanabileceği ortaya çıkmıştır.

Bu çerçevede; mutfak aksesuar seçiminde dikkat edilmesi gereken temel esaslarını belirleyecek unsur,

- Seçilen aksesuarların proje bütçesi ile uyumlu olması,
- Ürünlerin birbiri ile uyumlu çalışması ve
- Aksesuar seçiminin bütünsel bakış açısıyla yapılması,
- Ahşap malzemenin teknik özelliklerine uygun aksesuarların seçilmesi,

şeklinde belirtebiliriz.

Diğer taraftan, mutfak donanımlarında kapakların yavaş kapanmasını sağlayan sistemler günümüzde ihtiyaç olarak yerini almış olup, yeni projelerin birçoğunda standart haline geldiği görülmektedir. Mutfak aksesuarı seçiminde, proje tipine, kullanıcı özelliklerine ve ihtiyaçlarına, aksesuarın montaj yapılacağı ahşap-cam vb diğer malzemelerin teknik özelliklerine göre ve modül tipine göre projelerin detaylandırılacağı unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Bozbaş E, (2001). Konut Mutfağı ve Endüstrileřmesi, *Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü*, 2001, İstanbul.
- Dilik, A. (2017). *İç Mekan Dekorasyon Teknikleri Ders Notu (Basılmamıştır)*, İ.Ü. Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Bahçeköy/İstanbul
- Eurocucina Trend Report – (2018/2019).
https://www.hafele.com.br/INTERSHOP/static/WFS/Hafele-HBR-Site/-/Hafele-HBR/pt_BR/opentext/assets/HBR/Trendreport-Eurocucina-2018-2019_96.pdf
- Kurtoğlu, A.-Dilik, T. (2016). *Mobilya Endüstrisi Ders Notu (Basılmamıştır)*, İ.Ü. Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Bahçeköy/İstanbul.
- Kurtoğlu, A.-Dilik, T. (2017). *Mobilya ve Ahşap Konstrüksiyonları Ders Notu (Basılmamıştır)*, İ.Ü. Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Bahçeköy/İstanbul.
- Sevilmiş, G., (2017). Mutfak Tasarımında 7 Altın Kural,
<https://www.icmimarlikistanbul.com/2017/05/07/mutfak-tasariminda-7-altin-kural-mutfak-tasarimi/>
- TS EN 14749: (2016). *Mobilya-Ev ve mutfak muhafaza dolapları ve tezgâhları - Emniyet kuralları ve deney yöntemleri*, TSE, Ankara.
- TS EN 1116: (2018), *Mutfak mobilyası - Mutfak mobilyası ve mutfak donatım elemanları için boyutların düzenlenmesi*, TSE, Ankara.
- Uçar, E.(2016):“Mutfak mobilyası alanındaki global yönelimlerin Türkiye mutfak sektöründeki yansımaları, *Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü*, 2016, İstanbul.